

Líšeňské ostatky 2017

Jušpřišel masopust, juž jé tade máme
bodem se veselít, všecízaspíváme
Hola drijá hola drijá, všecízaspíváme

Národopisný soubor Líšňáci, spolek Líšeň sobě a divadlo Líšeň srdečně zvou všechny sousedy z Líšně i přespolní na vyhlášenou obecní veselici - Líšeňské ostatky.

Tak jako každým rokem Vás čeká průvod krojovaných i maškar od Broďáku na Městečko a letos nově až k líšeňskému zámku, kde se popraví medvěd za všechny naše i obecní hříchy. Slavnost bude pokračovat tancovačkou v Dělnáku, dokud se za velkého nářku nepochová basa.

Akci organizačně a finančně zajišťuje Kulturní centrum Líšeň a MČ Brno-Líšeň.

Za organizátory i účinkující
Pavla Dombrovská

Líšeňské ostatky se konají od roku 2012 díky tvůrčí spolupráci Národopisného souboru Líšňáci a divadla Líšeň. Znovuobnovená tradice navazuje na dlouhou a slavnou řadu masopustních veselic z 18. a 19. století, která byla přerušena až první světovou válkou. Tuto tradici bylo možné obnovit díky sběrateli líšeňských zvyků Františku Svobodovi (1883 - 1962), neboť nám v rukopisném záznamu dochoval ostatkový protokol (archiv Národopisného souboru Líšňáci), texty i melodie masopustních písní a další zprávy o tom, jak naši předkové svátek slavili.

Nápad obnovit slavnost, která je po hodech druhou největší událostí místního lidového života, vzešel od Josefa Trávníčka (**Národopisný soubor Líšňáci**), který také určil základní koncepci akce propojením krojované a maškarní části do jednoho dne (v minulosti chodily maškary až na druhý den po krojovaných). Ke spolupráci vyzval Pavlu Dombrovskou z divadla Líšeň, která pojala maškarní část akce jako výzvu k sousedské spolupráci, možnosti společné tvorby místních – líšeňští si pod vedením výtvarníků divadla Líšeň vyrábějí podle svých návrhů masky a kostýmy, už od vánoc se po večerech scházejí a zkouší masopustní muziku či vymýšlejí bujaré scénky do průvodu.

Událost se koná pod hlavičkou občanského sdružení Líšeň sobě, jehož cílem je podpora společné práce a tvorby místních lidí a spolků. Dále Ostatky pořádají Národopisný soubor Líšňáci a divadlo Líšeň. Na organizačním a finančním zajištění se podílí Kulturní centrum Líšeň a MČ Brno-Líšeň.

Slavnost se koná vždy v sobotu před popeleční středou, která připadá v roce 2016 na 10. února. Líšeňský ostatkový průvod vychází tradičně z ulice Kubelíkovy ve 14.00. V čele jdou v charakteristickém uspořádání stárci a stárky z hodů předchozího kalendářního roku, pro něž je to současně vyvrcholení a završení jejich stárkovského úřadu, protože po ostatcích budou zvoleni stárci noví. K vidění jsou zimní krojové varianty - děvčata v mušelínkách s fěrtochy (sukně se zástěrami) mají černé kabátky lemované kožešinou a na hlavách vyvázané květované tyrolské šátky s černou půdou na znamení přicházejícího kajícího postního období. Mužské tradiční zimní kabáty jsou ušité jako věrné kopie kabátu Líšňáka Petra Hanzla zvěčnělého na akvarelu Marie Gardavské z počátku minulého století.

Průvod pokračuje rejem masopustních maškar, kterým vévodí Bakus trůnící ve vozíku - "pojízdné posteli" tažené čerty. Provází svými průpovídkami průběh procesí a uvádí scénky

maškar. Mezi maškarami, které můžeme spatřit jen jednou v roce, najdeme smrt s kostlivcem, čerty, medvěda s medvědářem, falešné nevěsty, kobylu, kozu s kozlem a kůzlaty, vodníky a další všemožné bytosti. Vzhledem k tomu, že žádný obrazový materiál se z místní starobylé tradice nedochoval, inspirací k vizuální podobě některých komických figur se staly fotografie tradičních českých a moravských maškar z knihy Jitky Staňkové a Ludvíka Barana „Masky, démoni a šaškové“. Avšak většina masek vzniká podle fantazie svých tvůrců, každý rok přibývají nové. Maškary mají i svou masopustní "sousedskou" kapelu, která oživila sběratelem Františkem Svobodou zaznamenané originální líšeňské ostatkové písně.

Průvod doprovází do pochodu hrající dechová hudba Blučičáků a také šraml maškar. Po charakteristických tanečních zastávkách s výrazným tanečním pořádkem krojovaná děvčata roznášejí typické masopustní smaživo – koblihy a boží milosti, maškary dovádějí a laškují s diváky, k čemuž si průběžně dodávají kuráž různými druhy tvrdého alkoholu. Na městečku (pro přespólní = nám. Karla IV.) jdou krojovaní do kostela na požehnání a maškary mezitím popraví medvěda za všechny nespravedlnosti, které se v Líšni dějí. Během nepovedené popravy zahyne většina maškar. Díky zázračnému lektvaru (šlihovica) jsou však všichni šťastně zachráněni před smrtí a společně s několika sty návštěvníky akce si zatancují a zapějí v doprovodu sousedské ostatkové kapely tradiční písně. Průvod je zakončený odpolední zábavou v Dělnáku, při níž krojovaní tančí původní líšeňské tance typické pro toto období.

Večerní program zahajují opět krojovaní. Taneční zábava vrcholí rejem maškar a „pochováním basy“ s pohřebním průvodem, proslovem, slavnostním vykropením a satirickými žalmy faráře a kostelníka.

Řádně oplakaná basa je za sborového zpěvu všech účastníků vynesena ze sálu...

*„Poslyšte, vážení, v tak pozdní hodinu
po velkém veselí přesmutnou novinu.
Tetka Kača se do nebe vydala
a neskavalčíke naposled zahrála!
Do středy zbývá nám jenom kotrmelec,
tak, lidi, nezapomeňte jít na popelec!“*

Každé Ostatky pro nás všechny také znamenají silnou vzpomínku na Pepu Trávníčka, který mezi námi již není, a bez kterého by tato lidová slavnost nebyla.

S použitím textů Josefa Trávníčka
Pavla Dombrovská